

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר

מתן פטור מאישור הסדר כובל

**להסדר בין תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ
לבין טיב טירת צבי 2000 שותפות מוגבלת**

1. פתח דבר

ביום 12.6.13 הונחה בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: **"החוק"**), להסדר שבין תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ (להלן: **"תנובה"**) לבין טיב טירת צבי 2000 שותפות מוגבלת (להלן: **"טירת צבי"**) ולהלן ביחד: **"הצדדים"**) שעניינו הסכם ההפצה בין טירת צבי ובין תנובה (להלן: **"הסכם ההפצה"**).

לאחר שבחנתי את הסכם ההפצה על כבילותיו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, כי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו וכי אין ההסדר פוגע פגיעה של ממש בתחרות בשוק. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. הצדדים וההסכם

2.1 הצדדים להסכם

תנובה היא אגודה שיתופית פרטית, בבעלות קרנות אייפקס פרטנרס (כ-56%), מבטח שמיר אחזקות בע"מ (כ-20.7%) ואחזקות תנובה תעמ"ת - אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (כ-23.3%), החברים באגודה זו הם כ-68 מושבים וקיבוצים.

תנובה עוסקת בעצמה ובאמצעות חברות קשורות בשיווק והפצת תוצרת חקלאית ובתחום המזון. בין היתר עוסקת תנובה ביצור ושיווק מוצרי חלב, פירות וירקות, ביצים, מאפים קפואים ("מעדנות"), בשר טרי ומוקפא ("אדום אדום"), בשר מעובד ("מאמא עוף"), ירקות קפואים ("סנפרוסטי"), מזון אורגני ("הרדוף"). תנובה אף מחזיקה ב-50% ממשחטת קורניש-חן והיא מפיצה חלק מהתוצרת של משחטת עוף הגליל. תנובה מוכרזת כבעלת מונופולין לפי סעיף 26 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בחלב ומוצריו. לתנובה 50% מהזכויות בטירת צבי.

טירת צבי היא שותפות מוגבלת ששותפים לה תנובה וקיבוץ טירת צבי בחלקים שווים. טירת צבי עוסקת ביצור, אריזה ושיווק של מוצרי בשר מעובדים.

בין תנובה לטירת צבי קיימת פעילות חופפת בהקף זניח בתחום הבשר המעובד.

2.2 ההסכם והרקע לו

רשות ההגבלים העסקיים

בראשית שנת 2000 אושר, בכפוף לתנאים, מיזוג במסגרתו רכשה תנובה מחצית מהזכויות בטירת צבי. לעסקת מיזוג זו נלווה גם הסכם הפצה בין הצדדים (להלן: "ההסכם" או "הסכם ההפצה").¹

על פי ההסכם, אשר נחתם בין הצדדים עובר לינואר 2000, מופצים מוצרי טירת צבי על ידי תנובה באופן בלעדי, למעט החרגות מסוימות בנוגע להפצה באיזור יהודה ושומרון, מכירה בקיבוץ טירת צבי ומכירה ללקוחות מוסדיים. כמו כן, נקבע בהסכם כי לטירת צבי הסמכות לקבוע את מחירי המוצרים ושיעורי הנחות לקמעונאים. באפשרותה של תנובה לקבוע שיעורי הנחות נוספים ובלבד שתשא בעצמה בעלויות של הנחות אלו.

ביום 24.1.00 ניתן להסכם ההפצה פטור מאישור הסדר כובל, בכפוף לתנאים, לתקופה של חמש שנים.² עם פקיעתו של הפטור פנו תנובה וטירת צבי בבקשה למתן פטור חדש וזה ניתן ביום 24.1.05 לתקופה בת חמש שנים.³

3. הכבילות והשפעתן על התחרות

3.1 בלעדיות בהפצה

על פי ההסכם, תפיץ תנובה באופן בלעדי את מוצרי טירת צבי וזאת למעט הפצה באזור יהודה ושומרון, מכירה בקיבוץ טירת צבי וכן מכירה ללקוחות מוסדיים. כמו כן, מתחייבת תנובה שלא לעסוק בשיווק והפצת מוצרים של תאגידים אחרים (שאינם בבעלות תנובה) אשר יש בהם כדי להתחרות במוצרי טירת צבי.

כבילות אלו זו נופלות בגדרי סעיפים 2(ב)(3) ו-2(ב)(4) לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק") שכן הן נוגעות ל"חלוקת השוק, כולו או חלקו, לפי מקום העיסוק או לפי האנשים או סוג האנשים שעמם יעסקו" וכן ל"כמות הנכסים או השירותים שבעסק, איכותם או סוגם".

3.2 התערבות טירת צבי במחירים ותנאי האשראי

ההסכם מעניק לטירת צבי את הסמכות לקבוע את מחירי המוצרים, שיעורי הנחות ותנאי האשראי שינתנו לקמעונאים. תנובה רשאית לקבוע שיעורי הנחות גדולים יותר ובלבד שתשא

¹ החלטה בעניין אישור מיזוג בתנאים בין תנובה ואגודה שיתופית לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ וטיב בית חרושת לנקניק ובשר מעושן טירת צבי שותפות מוגבלת; 2000 הגבלים עסקיים 3007065.

² החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים להסכם שבין תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ לבין טיב טירת צבי 2000; 2000 הגבלים עסקיים 3007309.

³ החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים להסכם שבין תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ לבין טיב טירת צבי 2000; 2005 הגבלים עסקיים 5000001.

רשות ההגבלים העסקיים

בעצמה בעלויות שגוררות הנחות אלו. מדובר, אם כן, בתניה שבה אמנם חריגה מהמחיר (על ידי תנובה) כלפי מטה היא אפשרית, אולם נוכח העובדה שההסדר מקבע את אי מתן ההחזר על ידי טירת צבי להפחתה שנעשית על ידי תנובה באופן חד-צדדי, מדובר בהסדר העלול לכאורה להרתיע ממתן הנחות.

כך או כך, תניה כזו נוגעת ל"מחיר שיידרש, יוצע או ישולם" והיא נכנסת לתחומי החזקה החלוטה שבסעיף 2(ב)(1) לחוק.

3.3 השפעת הכבילות על התחרות

כפי שיפורט מיד, הסכם ההפצה מעורר לכאורה מספר חששות תחרותיים, אולם בדיקה שנערכה על ידי רשות ההגבלים העסקיים העלתה כי בנסיבות העניין חששות אלה מופגים.

חשש אחד עניינו בחסימת דרכם של מתחריה של טירת צבי בהפצת מוצריהם אל מדפי הקמעונאים, זאת הודות ליתרונותיה של תנובה כמפיצה של סל מוצרים. חשש זה נסוב סביב היתרונות הנובעים מהקף המוצרים הרחב שמפיצה תנובה המשליך על תדירות ההספקה, תהליכי החזרת מוצרים וכיו"ב. החשש הוא שרשתות השיווק תסתפקנה במוצרי הבשר המעובד של טירת צבי המופצים כחלק מסל המוצרים של תנובה. בדיקה שנערכה בעניין זה העלתה כי חשש זה מופג ממספר טעמים, שיפורטו להלן.

חשש שני מתמקד בפעילותה של תנובה בתחום ההספקה של חומרי הגלם לייצור בשר מעובד (פטמי הודו ועוף). תנובה התחייבה כאמור שלא להפיץ ולשווק מוצרים המתחרים במוצרי טירת צבי. לפיכך, על מנת לקדם את מוצרי טירת צבי, ונוכח פעילותה של תנובה בתחום חומרי הגלם, הרי שנוצר חשש כי תנובה תחסום הספקה של חומרי גלם למתחרותיה של טירת צבי. אולם, בדיקה שנערכה ברשות העלתה כי בפועל המתחרות של טירת צבי רוכשות חומרי גלם ממספר משטות שונות שרק אחת מהן היא משטת קורניש-חן שמחציתה בבעלות תנובה. עוד עלה כי משטת זו אינה מהווה כיום ערוץ הספקה חיוני עבור מתחרותיה של טירת צבי, היכולות לרכוש מלפחות שש משטות עיקריות אחרות. בנוסף, חלק מהמתחרות הן עצמן בעלים של משטות. על כן החשש שמקימה הכבילה בהיבט זה מופג.

באשר לחשש מדברון רשתות השיווק שלא לרכוש מוצרים המתחרים בטירת צבי, חשש זה אינו נובע באופן מובהק מהסדר הבלעדיות בין תנובה לטירת צבי אלא מהמיזוג שאושר בזמנו בין תנובה לטירת צבי. יש לציין כי בהחלטת המיזוג דאז, הוטלו מגבלות על קשירה במישרין או בעקיפין בין מוצרי תנובה למוצרי טירת צבי. בנוסף, יש לציין כי למתחרותיה של טירת צבי אפשרות לחבור למספר גורמים אחרים בעלי מערך הפצה עצמאי המתאים להפצת מוצרי בשר מעובד וחלקן אף בחרו בדרך זו. יתרה מזו, הפצה של מוצרי המתחרים של טירת צבי דווקא על ידי תנובה עלולה לפגום בתחרות שבין טירת צבי למתחרותיה, לאור ההחזקה של תנובה במחצית מטירת צבי.

רשות ההגבלים העסקיים

חשש שלישי, עניינו פגיעה בתחרות הפנים-מותגית על מותגי טירת צבי. חשש זה נובע מההתחייבות של טירת צבי שתנובה תשמש כמפיצה יחידה שלה וכן מההתערבות של טירת צבי במחירים ובתנאי האשראי לקמעונאים. ברם, הסביבה התחרותית בה פועלת טירת צבי והתחרות הבין-מותגית מרסנות את הצדדים מהעלאת מחירי מוצרי טירת צבי.

על בסיס כל האמור לעיל נמצא כי הכבילות שבהסדר הכובל אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של השוק ואף אין בהן כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק. יתרה מכך, הסכם ההפצה הוא הסכם שעיקרו שימוש של טירת צבי במערכת ההפצה של תנובה שמחזיקה, כזכור, בחמישים אחוזים מהזכויות בה. משכך, עיקרו של ההסכם אינו פגיעה בתחרות.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש, וזאת לתקופה של שלוש שנים.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

פרופ' דיויד גילה

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, י' אדר א' תשע"ד
10 פברואר 2014